

Список джерел та використаної літератури:

1. Гнатовська К. С. Педагогічні умови формування толерантної поведінки молодших школярів. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2018. Вип. 62. С. 53-56.
2. Горват М.В. Педагогічні умови виховання толерантності у молодших школярів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія "Педагогіка, соціальна робота"*. 2014. Випуск 34. С. 57-60.
3. Молчанова А. О. *Толерантність як ціннісна основа професійної діяльності педагога: посібник*. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. 2013. 150 с.
4. *Сучасний словник з етики: словник*. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 416 с.
5. Тернопільська В.І. Особливості виховання толерантності у дітей молодшого шкільного віку. *Нові технології навчання: наук.-метод. зб.* / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. Київ, 2014. Вип. 82. Част.1. С. 66-71.

Тушинська Валентина,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 013 Початкова освіта,
Житомирський державний університет імені Івана Франка;

науковий керівник: **Павленко Віта,**
кандидат педагогічних наук, доцент,
Житомирський державний університет імені Івана Франка

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ПРИЙОМІВ НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

На сучасному етапі вимоги до навчання майбутніх учителів початкової школи залежать від вимог суспільства. У наш час, коли швидкі соціальні зміни активізують насамперед вольові та ділові якості особистості, важливо зберегти, розвивати та примножувати творчі та емоційно-естетичні якості майбутнього вчителя. Відповідно до Закону України «Про освіту» (2017), саме вчитель початкових класів забезпечує здатність творчого самовираження, особистісних цінностей у праці, мистецтві, здоров'ї та вміння виконувати нескладні творчі завдання.

Без гри немає і не може бути повноцінного розумового та психічного розвитку. Як зазначав В. Сухомлинський "гра – це іскра, що запалює вогник допитливості" [1].

Аналіз наукової літератури щодо реформування системи освіти в Україні показує, що основними джерелами розуміння цієї проблеми є: стратегічні пріоритети розвитку української школи в умовах реформування освіти (О. Вознюк, О. Дубасенюк, В. Кремень, О. Ляшенко, В. Огнев'юк, Л. Онищук, О. Савченко, В. Сидоренко, С. Сисоєв, Л. Хоружа та ін.); особливості реалізації змісту інтегрованого курсу "Я досліджую світ" в умовах Нової української школи (І. Андрусенко, Н. Бібік, Н. Котелянець, М. Пристінська та ін.); педагогіки партнерства (співробітництва) та шляхи її реалізації у Новій українській школі (С. Довбенко, В. Желанова, В. Кириченко, О. Ліннік, Л. Любар, С. Савченко, В. Хрипун та ін.).

Мета статті полягає у вивченні та короткому аналізі застосування ігрових прийомів на уроках інтегрованого курсу "Я досліджую світ".

Гра – найсильніший засіб соціалізації. Відповідно до класифікації педагогічних технологій за типом організації та когнітивного управління дослідники чітко виділили ігрові технології. Педагогічні технології ігор – це технології, засновані на педагогічній грі як різновиді діяльності в умовах ситуацій, спрямованих на відтворення та засвоєння соціального досвіду [3, с. 122].

Вчені обґрунтували модель структури діяльності в іграх, що являє собою системно впорядковану сукупність взаємопов'язаних та взаємозалежних компонентів: мотиваційно-цілеспрямовану, яка складається з інтересу до екологічних подій, емоційного інтересу до діяльності дорослих, готовності наслідувати; процедурні та оперативні, які включають психічні процеси, об'єктно-практичну діяльність у грі з урахуванням матеріальних умов гри, міжособистісне спілкування; семантичний, що забезпечує відображення впливів навколишнього середовища, інформацію з літературних та інших джерел; контроль та оцінка, що полягає у встановленні взаємозв'язку між уявною роллю та здатністю відтворювати власну уяву, задоволення чи незадоволення перевтіленням, бажання внести корективи у майбутні ігри; ефективна, яка формує чуттєво-практичний досвід особистості, пояснює ідею та збагачує знання, досвід колективної взаємодії, пов'язана з набуттям навичок розв'язання конфліктів, умінням трансформувати матеріальне середовище тощо [2, с. 48].

Для розвитку творчого мислення необхідно, щоб учні відчували здивування та цікавість. Тільки через подолання труднощів, розв'язання проблем, дитина може увійти у світ творчості. Навчання має бути цікавим заняттям для дитини. Річ у тому, що дитяча пам'ять вибіркова. Дитина засвоює лише те, що її зацікавило, здивувало, потішило чи злякало.

Можемо виділити ідеї, які мотивують вчителя до застосування гри як одного з основних методів розвитку творчого мислення:

- *освітні* (знання, вміння та навички, набуті в процесі пояснення нового матеріалу);

- *розвивальні* (спонукання до пізнавального інтересу, розвиток здатності порівнювати, зіставляти, ототожнювати, узагальнювати, робити висновки);

- *виховні* (виховання почуття відповідальності, свідомого колективізму в процесі гри).

Гра має чітку структуру:

1) мета – що перевіряємо, що закріплюємо, що вивчаємо;

2) правила – умова гри та як виконувати;

3) ігрові дії.

Для реалізації принципів НУШ, зокрема інтегрованого і компетентнісного навчання, у початковій школі запроваджено інтегрований курс "Я досліджую світ".

Слід зазначити, що основним напрямом навчання в інтегрованому курсі "Я досліджую світ" визначено природничий напрямок навчання. Природознавча галузь гармонійно інтегрована практично з усіма освітніми галузями, визначеними Державним стандартом базової освіти, оскільки природа є одним із найцінніших чинників розвитку психічної, патріотичної, працездатної та естетичної особистості дитини [4, с. 26].

Навчальний курс "Я досліджую світ", що об'єднує 3 або 7 освітніх напрямків (за обраною типовою освітньою програмою), має великий потенціал для розвитку пізнавальних інтересів учнів середнього шкільного віку. Це пов'язано з тим, що її дослідження ґрунтуються на безпосередніх спостереженнях дітей за явищами довкілля та об'єктами природи, елементарних дослідженнях, які проводять учні [5, с. 27].

Результати численних науково-педагогічних досліджень свідчать, що школярі виявляють високий рівень у відтворенні фактологічного матеріалу, уміють застосувати його у стандартній ситуації. Нетрадиційна ж постановка проблеми значно знижує результативність відповідей учнів. Щодо вміння

інтегрувати знання та застосовувати їх для отримання нових, з'ясування явищ, процесів, розв'язання ситуативних проблем, то тут результати учнів ще нижчі. Отже, щоб реалізувати вимоги ДСПО, урок має стати новим, сучасним.

Застосування ігор відбувається на різних етапах уроку. При поясненні нового матеріалу, при частково пошукових завданнях, при узагальненні та закріпленні. Важливо також відзначити, що важливу роль відіграють види розвивальних ігор під час уроків – це *наочні* (роздатковий матеріал, демонстраційні схеми, будь-який ілюстративний матеріал) та *словесні* матеріали. До підвидів розвивальних ігор можна віднести: *індивідуальні, групові та колективні* ігри.

Учні охоче залучаються до розв'язання завдань, де мотивуючим чинником виступає групова гра. Тим самим відбувається розв'язання двох педагогічних цілей – *навчальної* (навички комунікації у групі та колективі), що *розвиває* (розвиток когнітивного мислення, реалізація природничих навичок). Під час гри діти уважні, зосереджені, дисципліновані.

Використання на уроках ігрових технологій робить процес навчання цікавим, створює у дітей робочий настрій, полегшує подолання труднощів у засвоєнні нового навчального матеріалу.

Важливо також відзначити той факт, що використання ігрових технологій для розвитку природничих навичок має супроводжуватися наочним матеріалом. Попри те, що виділяють два види ігор (наочні та словесні), як згадувалося вище, наочні ігри або демонстраційні завжди мають найкращий результат, тобто найкращий рівень залучення учнів до процесу. Гра повинна супроводжуватися наочним матеріалом (ракета, сонечко, потяг та ін.), роздатковим матеріалом (здебільшого, якщо ми розвиваємо індивідуальні природничі навички).

Зазначимо також, що гра не повинна відвертати увагу учня від навчального процесу, а навпаки, повинна залучати до нього. Тому вчителю слід ретельно продумувати вибір та логіку обраної гри. Гра не повинна принижувати та засмучувати учня, а має сприяти подоланню цілей, розвитку вольової та психоемоційної сторони. Гра повинна організовуватися і проводитися вчителем, зміст гри має дохідливо роз'яснюватися, вчитель повинен переконатися, що умови гри зрозумілі кожному учаснику. Правила гри повинні бути простими, точно сформульованими, а зміст пропонованого матеріалу доступний для розуміння школярів. Інакше гра не викликає інтересу і буде проводитися формально. Позитивну роль гра має, якщо результат

підводиться наприкінці уроку, коли правильність/неправильність розв'язання завдань та прикладів зрозуміла учням на момент навчання.

Отже, ігри для дітей – це складний, багатофункціональний та пізнавальний процес, а не просто розвага чи гра. Завдяки іграм дитина розвиває нові форми реакцій та поведінки, пристосовується до навколишнього світу, а також розвивається, вчиться та дозріває.

Список джерел та використаної літератури:

1. Сухомлинський В.О. *Сто порад учителю*. Вибрані твори: в 5-ти т. Київ, 1978. Т. 2.
2. Біда О. А. Проблеми розвивального навчання. *Початкова школа*. 1999. №3. С. 13–17.
3. Воронцова Т. В. *Основи здоров'я. 5 клас*: посібник для вчителя. URL : [Електронний ресурс] : Режим доступу : http://autta.org.ua/files/resources/pos_dlya_vch_5_kl_ukr.pdf.
4. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С. та інші. *Вчимося жити разом*. Програма з розвитку соціальних навичок учнів основної та старшої школи у курсі «Основи здоров'я». URL: : [Електронний ресурс] : Режим доступу : <https://drive.google.com/drive/folders/0Bzt9FAqrO9WcblgxNGd1WEZHblU>
5. *Нова українська школа: порадник для вчителя* / Під заг. ред. Бібік Н. М. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

Хіміч Тарас,

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 014 Середня освіта (Фізична культура),
Житомирський державний університет імені Івана Франка;

науковий керівник: **Бірук Наталія,**
кандидат педагогічних наук, доцент,
Житомирський державний університет імені Івана Франка

СУЧАСНІ ФІЗКУЛЬТУРНО- ОЗДОРОВЧІ ТЕХНОЛОГІЇ у ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ

Рівень фізичної підготовленості молоді в Україні має спадаючу динаміку. Все більш загрозливою та критичною стає перспектива сповзання української молоді та нації в цілому до критичної межі, за якою характерними явищами є фізична, духовна та етична деградація.